

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА РОДЕН ЕЗИК И КУЛТУРА ЗАД ГРАНИЦА

1. НЕОБХОДИМОСТ ОТ ПРОГРАМАТА

Държавната политика по отношение на българите в чужбина е свързана със съхраняване на българското етнокултурно пространство зад граница и на националната, културна и духовна идентичност на всички български граждани по света с опазване на етнокултурната самобитност на българите и българските общности в чужбина.

За реализацията на тази цел е необходимо да се стимулира изучаването на български език и литература, история и география на България от българите зад граница както и провеждането на дейности, които да съдействат за съхраняване на националното самосъзнание, бит и култура.

Повишаването на ефективността на обучението на българските деца в чужбина е необходимо условие за успешното им интегриране в българската образователна система след завръщането им в България. То е израз на ангажираността на българската държава за съхраняване на българския език и култура сред българските общности, установени трайно или краткосрочно в чужбина, в резултат на което една от националните програми за развитие на средното образование е посветена на стимулиране изучаването на родния език и култура зад граница.

2. ЦЕЛИ

2.1. Стимулиране преподаването и изучаването на български език и литература, история и география на България от децата на българите зад граница.

2.2. Подобряване на условията за осъществяване на образователно-възпитателни дейности, съдействащи за укрепване на българската духовност, за съхраняване на националното самосъзнание, бит и култура.

2.3. Създаване на условия за популяризиране на културно-историческото наследство, българския фолклор и етнография сред българските общности в чужбина.

2.4. Създаване на предпоставки за успешно продължаване образованието и обучението в училища в Република България при завръщане в родината.

3. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Осигуряването на условията за осъществяване на образователно-възпитателни дейности, насочени към изучаване на родния език и култура, ще гарантира постигането на следните резултати:

3.1. Повишаване квалификацията на учителите с цел подобряване качеството на обучението по български език и литература, история и география на България зад граница.

3.2. Обезпечаване на обучението с учебници и учебни помагала с оглед мотивиране на родителите, учениците и учителите в необходимостта от запазване на националната идентичност на подрастващото поколение и възраждане на българските корени.

3.3. Осигуряване на средства за извънкласни дейности (вокални групи, танцови и театрални състави и др.) за съхраняване на националната, културната и духовната идентичност на българите по света.

3.4. Проходимост и адаптивност на образователната система за българите, които се завръщат в България.

3.5. Създаване в МОН на база данни за обучението по български език и литература, история и география на България, за българските образователни звена в чужбина и активизиране на взаимодействието между тях и институциите в България.

4. БЕНЕФИЦИЕНТИ

4.1. Организации на българи, живеещи извън Република България, регистрирани като такива съгласно изискванията на държавата по регистрацията, признати от Държавната агенция за българите в чужбина, които имат право да осъществяват образователна и културна дейност, свързана със съхраняването на българските традиции, обичаи, култура, и които провеждат обучение на най-малко 10 деца/ученици по български език и литература, история на България и география на България.

4.2. Дипломатическите и консулските представителства на Република България в чужбина (чрез Министерството на външните работи), които организират и провеждат обучение най-малко за 10 деца/ученици по български език и литература, история на България и география на България, и дейности, свързани със съхраняване на българските традиции, обичаи, култура.

4.3. Български църкви в чужбина, които организират и провеждат обучение за най-малко за 10 деца/ученици по български език и литература, история на България и

география на България, и дейности, свързани със съхраняване на българските традиции, обичаи, култура.

4.4. Училища в системата на светското образование, регистрирани като такива съгласно изискванията на държавата по регистрация, в които се изучават български език и литература, история и география на България, български народни песни и танци.

Обучението се организира за най-малко 10 деца/ученици. Самостоятелни паралелки се формират при наличие на най-малко 10 ученици за съответния клас. При по-малък брой на учениците се формират слети паралелки с не по-малко от 10 ученици от два класа.

Обучението по български език и литература се организира и провежда съгласно адаптираните учебни програми от I до XII клас, утвърдени със заповед на министъра на образованието, младежа и науката, публикувани на сайта на МОМН (не се отнася за обучението, което се организира и провежда от бенефициентите по т. 4.4).

5. ОБХВАТ

Дейностите, които ще бъдат финансирани по програмата, са:

5.1. Подобряване на учебната среда и създаване на подходящи условия за обучение на децата и учениците по български език и литература, история и география на България зад граница чрез:

5.1.1. осигуряване на учебници и учебни тетрадки (по български език и литература, история и география на България, роден край, човекът и обществото) учебни помагала, в т. ч. и за подготвителна група, дидактически материали;

5.1.2. транспортиране на учебници, учебни тетрадки, учебни помагала, народни носии, музикални инструменти, оборудване;

5.1.3. осигуряване на подходящи помещения за провеждане на обучението;

5.1.4. осигуряване на оборудване на помещенията, в които се провежда обучението – компютърни системи, мултимедии, маси, столове, дъски, шкафове.

5.2. Подобряване качеството на обучението:

5.2.1. провеждане на обучението по български език и литература съгласно адаптираните учебни програми за обучението на децата на българските граждани в чужбина и по история и география на България;

5.2.2. подготовка на деца от предучилищна група и допълнителна подготовка на ученици от първи клас, които не владеят български език;

5.2.3. подпомагане адаптацията на учениците, които не владеят български език, към учебния процес;

5.3. Съхраняване на националната, културна и духовна идентичност на българските граждани по света, опазване на етнокултурната самобитност на българите и българските общности в чужбина чрез:

5.3.1. създаване на клубове по интереси в областта на културата, фолклора, традициите на българите, на танцови, певчески и театрални състави, школи и др. (закупуване на народни носии, фолклорни музикални инструменти, битови предмети).

5.3.2. провеждане на проучвания от деца и ученици, свързани с националната им идентичност, с родовете им корени;

5.3.3. провеждане на традиционни празници с активното участие и на родителите /представяне на обичаи, традиции, концерти, изложби, състезания и др./;

5.3.4. провеждане на чествания на бележити дати и бележити българи от българската история и култура;

5.3.5. издаване на училищен вестник, на сборници с творби на децата;

5.3.6. създаване на училищна библиотека с издания от български автори.

5.4. Дейности за повишаване квалификацията на учителите, които провеждат обучение по български език и литература, история и география на България зад граница.

5.4.1. усъвършенстване на подготовката и повишаване на квалификацията на преподавателите за постигане на по-добри резултати чрез осигуряване на абонамент на специализирани издания и вестници от България;

5.5. Организиране и осъществяване на дейности за популяризиране на българския език и култура и на Националната програма на Министерството на образованието, младежта и науката - „Роден език и култура зад граница”

5.5.1. издаване на плакати, дигитални и други информационни материали за популяризиране на училищната дейност сред българската общност;

5.5.2. организиране на конференции, срещи, кръгли маси, семинари и др.

5.5.3. участие в мултикултурни прояви с цел представяне на българската култура и национални традиции в приемащата държава.

Не се допуска финансиране на:

- командировъчни разходи (дневни, пътни, квартирни);
- извършено транспортиране на учебници, учебни помагала и др. без разходооправдателен документ (фактура), издаден от митница, куриерска фирма, пътническа фирма, издателство или български пощи;
- разходи, удостоверени със служебна бележка.

6. НАЧИН НА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА СРЕДСТВАТА

Бенефициентът кандидатства със свой проект пред комисията в Министерството на образованието, младежта и науката. Всеки проект включва комплекс от дейности, които трябва да доведат до постигане на заложените цели. Бенефициентът описва подробно в проектопредложението си дейностите и съответно какви мероприятия ще извърши, за които ще иска финансиране. Всеки бенефициент може да кандидатства най-малко за две дейности, от които дейност 5.5 има задължителен характер.

Максималната стойност на един проект е 100 000 лв. Разходите по участието на едно дете/ученик не трябва да надвишават 2000 лв. Разходите трябва да се базират на реални пазарни цени, а стойността на лекторския час не трябва да превишава този на обичайната часова ставка за отрасъл „образование” в съответната страна.

Допускат се разходи за администриране на проекта, които не трябва да превишават 4 % от разходите за извършване на допустимите дейности. Те могат да включват разходи за възнаграждение на лицата, отговорни за изпълнението на проекта, за канцеларски материали, копиране и други. Тези разходи следва да се аргументират по видове.

Комисията класира подадените проекти в низходящ ред и предлага за финансиране тези, чиято обща сума е в рамките на средствата по националната програма.

Проектите се финансират 80 % по Националната програма и 20 % от бенефициента. Съфинансирането е задължително.

При условие че дадена дейност е приключила и има останали средства по нея, се допуска прехвърляне на средства към друга дейност, по която има недостиг.

Бенефициентът е длъжен да уведоми писмено националната комисия по т. 7 за исканата промяна, като посочи мотивите си.

Общ бюджет на програмата - 2 400 000 лв., в т.ч. средства за мониторинг – до 40 000 лв.

Максималната стойност на един проект е 100 000 лв., в т. ч. съфинансирането от бенефициента.

7. ПРОЦЕДУРИ

В 14-дневен срок след приемането на програмата от Министерския съвет, Министерството на външните работи, министърът без портфейл и Държавната агенция за българите в чужбина уведомяват по компетентност българските дипломатически представителства и организациите на българите в държавите, където има организирано обучение по български език и литература и по история и география на България, за условията на програмата и за необходимостта тя да стане достояние на заинтересуваните кандидати.

В същия срок Министерството на образованието, младежта и науката се ангажира да публикува на електронната си страница информация, която да подпомогне кандидатите при изготвянето на формуляра за кандидатстване.

Проектите се подават в Министерството на образованието, младежта и науката в срок два месеца след приемането на програмата от Министерския съвет. Условията за кандидатстване се публикуват на електронната страница на Министерството на образованието, младежта и науката.

Оценяването се извършва от национална комисия с участието на представители от Министерството на образованието, младежта и науката, министъра без портфейл, Министерството на външните работи, Министерството на културата, Държавната агенция за българите в чужбина до два месеца след крайния срок за подаване на проектните предложения.

Не се допускат до класиране проекти, които не са изготвени съгласно формуляра за кандидатстване, за които не са представени необходимите документи по т. 8, както и проекти, които не са изготвени на български език. Информацията за одобрените за финансиране проекти се публикува на електронната страница на МОМН.

Одобрените проекти ще бъдат финансирани на стойност 50% от одобрените проектни суми в срок един месец от одобряването на проекта. Окончателното заплащане в размер 30% от одобрените проектни суми ще бъде извършено до

15.12.2010 г. след предоставяне на междинен отчет за изпълнението на дейностите и извършените разходи и одобряване от националната комисия. Когато към датата на междинния отчет не са изпълнени част от дейностите по проекта, включени във времевия график към тази дата, или не са представени необходимите разходооправдателни документи, от окончателното плащане се приспада техният размер.

Министерството на образованието, младежта и науката превежда средствата по сметка на бенефициента.

8. НЕОБХОДИМИ ДОКУМЕНТИ

8.1. Формуляр за кандидатстване и приложенията към него (по образец);

8.2. Документ за регистрация на бенефициента – в официален превод на български език (при наличие на такъв);

8.3. Договор/проект на договор за наем на помещението, в което се провежда обучението, сключен за срока на проекта (при наличие на такъв);

8.4. Списък на учителите, които ще провеждат обучението, и на ръководителите на извънкласните дейности с приложени към него документи за завършено образование по съответна специалност и професионални автобиографии. Списъкът следва да съдържа информация за предметите, по които ще преподава съответният учител, и за дейностите, които ще организира и провежда съответният ръководител.

8.5. Учебен план (разпределение на учебното време по български език и литература, по история и география на България, по роден край и човекът и обществото, по класове, етапи и степени на образование – по образец съгласно приложение към формуляра за кандидатстване);

8.6. Данни за броя на паралелките и за броя на учениците (по образец съгласно приложение към формуляра за кандидатстване);

8.7. План-график за изпълнението на дейностите по проекта (по образец съгласно приложение към формуляра за кандидатстване);

8.8. Списък на децата и учениците към момента на кандидатстване по проекта, които се обучават по български език и литература, по история и география на България;

8.9. Списък на децата и учениците към момента на кандидатстване по проекта, с които се провеждат извънкласни дейности;

8.10. Снимков материал, представящ наличната материално-техническа база (стаи, кабинети, зали и оборудване);

8.11. Съгласувателно писмо от посланика на Република България за удостоверяване на факта, че бенефициентът осъществява или подпомага осъществяването на организирана образователна дейност в съответната държава (за бенефициентите по т. 4.1 и 4.3 - при наличие на такова писмо).

Всички необходими документи се предоставят на български език, а ако оригиналът е на друг език, той се придружава с неофициален превод на български език, заверен от бенефициента, с изключение на документа за регистрация на бенефициента, който се представя в официален превод.

Всички документи, с изключение на тези по т. 8.2 и 8.9, следва да са заверени с подпис и печат на бенефициента.

9 . ОСНОВНИ КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА

9.1. Опит на бенефициента в организирането и провеждането/подпомагането на обучение по български език и литература, по история на България и география на България и в организирането и провеждането на дейности, свързани със съхраняване на българския език и българската култура;

9.2. Съответствие на проекта с целите на програмата /подходящи и практични ли са предложените дейности и съответстват ли на целите и на очакваните резултати/;

9.3. Наличие в проектното предложение на обективно проверими индикатори за изпълнение и/или резултати;

9.4. Целесъобразност и ефективност при разпределение на средствата (задоволително ли е съотношението между планираните разходи и очакваните резултати; доколко необходими са планираните разходи за реализацията на проекта);

9.5. Обезпеченост на обучението и дейностите с подходящи помещения;

9.6. Ефективност при формирането на самостоятелните и слетите паралелки и на групите;

9.7. Законосъобразност и целесъобразност при кадровото обезпечаване на обучението и на извънкласните дейности;

9.8. Прилагане на принципа на споделената отговорност в цялостната дейност на бенефициента (подкрепящи организации и институции, ангажираност и участие на партньорите в проектното предложение);

9.9. Налични ресурси (материално-техническа база; технически средства; финансови ресурси);

9.10. Наличие на съгласувателно писмо от посланика на Република България за удостоверяване на факта, че бенефициентът осъществява или подпомага осъществяването на организирана образователна дейност в съответната държава;

9.11. Перспективи за бъдещото устойчиво развитие на заложените дейности.

10. ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

10.1. Брой бенефициенти, участвали с проекти;

10.2. Брой училища, участвали с проекти;

10.3. Брой осигурени учебници и учебни тетрадки;

10.4. Брой осигурени учебни помагала;

10.5. Брой осигурени народни носии и музикални инструменти;

10.6. Брой осигурени компютърни системи и мултимедии;

10.7. Брой осигурени маси, столове, дъски и шкафове;

10.8. Брой наети помещения за обучението и за извънкласните дейности;

10.9. Брой деца и ученици, участвали в обучението по български език и литература, по история и география на България;

10.10. Брой деца и ученици, участвали в извънкласните дейности;

10.11. Брой мероприятия за популяризиране на дейността сред българските общности.

11. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

1. Подобро условия за осъществяване на образователно-възпитателни дейности по роден език и култура с българските деца зад граница.

2. Създадени предпоставки за успешно продължаване на образованието и обучението в училища в Република България при завръщане на българските деца в родината.

12. ОТЧЕТ НА РЕЗУЛТАТИТЕ

Бенефициентите представят в срок до 15.11.2010 г. в Министерството на образованието, младежта и науката междинен отчет за изпълнението на дейностите и извършените разходи по проектите преди окончателното заплащане. Окончателният отчет се представя в Министерството на образованието, младежта и науката до 31.08.2011 г.

За резултата от изпълнението на програмата Министерството на образованието, младежта и науката изготвя отчет, който съдържа:

1. информация за изпълнението съгласно заложените показатели;
2. информация за резултатите от извършените проверки;
3. информация за разходите.

Отчетът се публикува на електронната страница на Министерството на образованието, младежта и науката.

13. МОНИТОРИНГ

При реализацията на програмата се осъществява мониторинг на две нива:

1. Проверки, анализи, изготвяне на междинни и финални отчети и доклади, базирани на пряката и на обратната връзка между лицата и организациите, имащи отношение по изпълнението на програмата, осъществени от Министерството на образованието, младежта и науката и от Министерството на външните работи чрез дипломатическите представителства на Република България в чужбина за целите на програмата, извън основните им задължения по функционални характеристики, ресурсно и материално осигурени за сметка на програмата.
2. Оценка за изпълнението на програмата от външна организация.